

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради PhD 12073
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії – **Віцентович Марія Володимирівна**, 1991 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2014 році Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, отримала диплом спеціаліста за спеціальністю «Фізична реабілітація» та здобула кваліфікацію вчителя фізичної культури, фахівця з фізичної, аспірантка кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль, виконала акредитовану освітньо-наукову програму Біологія.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена рішенням Вченої ради Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль, від 24 лютого 2026 року, наказ № 56, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Боднар Оксани Ігорівни, доктора біологічних наук, професора, декана хіміко-біологічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Рецензентів:

Вакуленко Людмили Олексіївни – кандидата медичних наук, доцента, доцента кафедри фізичного виховання та реабілітації Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Храброї Світлани Збігнівни – кандидата біологічних наук, доцента, доцента кафедри фізичного виховання та реабілітації Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Офіційних опонентів:

Сарафинюк Лариси Анатоліївни – доктора біологічних наук, професора, завідувача кафедри спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова.

Назар Оксана Василівна – кандидата медичних наук, доцента, доцента кафедри дитячої неврології та медико-соціальної реабілітації Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика на засіданні «16» квітня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 09 Біологія Марії ВІЦЕНТОВИЧ на підставі публічного захисту дисертації «Фізіологічне обґрунтування ефективності реабілітації у дітей грудного віку з затримкою рухового розвитку» за спеціальністю 091 Біологія.

Дисертацію виконано в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль.

Наукові керівники – Бакалюк Тетяна Григорівна – доктор медичних наук, професор, професор кафедри медичної реабілітації Тернопільського національного медичного університету імені Івана Яковича Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України;

Чень Ірина Богданівна – кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що містить нові науково обґрунтовані результати, отримані здобувачкою в процесі проведення досліджень, які виконують конкретне наукове завдання. Дисертація виконана державною мовою, відповідно до вимог МОН, освітньо-наукової програми закладу, специфіки галузі знань та спеціальності. Дотримано усіх вимог пункту 6 «Порядку присудження ступеня доктора

філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувачка має 14 наукових публікацій за темою дисертації, з них 3 статі у фахових виданнях України з біологічних наук і 7 статей у інших фахових виданнях України та 1 стаття у нефарховому виданні, представлені 3 публікацій у збірниках матеріалів і тез конференцій.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, у яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Віцентович, М. В. (2025). Роль нейротрофічного фактора мозку у відновленні нейропластичності у дітей. *Здобутки клінічної та експериментальної медицини*, (4), 6-11. **(Фахове видання України)**
2. Бакалюк, Т. Г., & Віцентович, М. В. (2025). Дослідження нейротрофічного фактора мозку як діагностичного маркера нейропластичності у дітей із затримкою рухового розвитку. *Вісник медичних і біологічних досліджень*, (4), 27-36. **(Фахове видання України)**
3. Віцентович, М. В. (2025). Динаміка рівня нейротрофічного фактора мозку в дітей із затримкою рухового розвитку при ранньому втручанні. *Вісник Вінницького національного медичного університету*, (4), 628-633. **(Фахове видання України)**

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

4. Бакалюк, Т. Г., Віцентович, М. В., Стельмах, Г. О., & Коваль, О. М. (2022). Застосування Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я при реалізації програми раннього втручання в дітей із руховими порушеннями. *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*, (4), 50–55.

5. Бакалюк, Т. Г., Віцентович, М. В., Стельмах, Г. О., Макарчук, Н. Р., & Сотник, І. Т. (2022). Сучасні підходи до Войта-діагностики та Войта-терапії. *Art of Medicine*, (4), 164–169.
 6. Віцентович, М. В., & Бакалюк, Т. Г. (2023). Застосування телемедичних технологій в реабілітації дітей, які перебувають в групі ризику інвалідності. *Медсестринство*, (3–4), 58–63.
 7. Бакалюк, Т. Г., Віцентович, М. В., Стельмах, Г. О., & Блажеєв, Д. О. (2024). Телереабілітаційні технології в реабілітації дітей з руховими порушеннями. *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*, (1), 89–94.
 8. Бакалюк, Т. Г., Віцентович, М. В., Стельмах, Г. О., & Давидяк, К. В. (2025). Сімейно-орієнтований підхід при рухових порушеннях у дітей грудного віку. *Перспективи та інновації науки*, 1(47), 2071–2083.
 9. Бакалюк, Т. Г., Віцентович, М. В., Стельмах, Г. О., & Макарчук, Н. Р. (2024). Застосування ігрових технологій у нейрореабілітації дітей з руховими порушеннями. *Суспільство та національні інтереси*, (2), 11–19.
 10. Віцентович, М. В., Бакалюк, Т. Г., & Стельмах, Г. О. (2020). Застосування методів фізичної реабілітації у дітей з синдромом рухових порушень. *Медсестринство*, (2), 46–48.
 11. Бакалюк, Т. Г., Романюк, Л. М., Віцентович, М. В., Макарчук, Н. Р., & Стельмах, Г. О. (2025). Використання Міжнародної класифікації функціонування при ортезуванні дітей з церебральним паралічем. *Перспективи та інновації науки*, 10(56), 2347–2358.
- Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:**
12. Віцентович М.В. (2023). Сімейно-орієнтовані практики в програмі раннього втручання. *Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Перспективи розвитку медичної та фізичної реабілітації»* Тернопіль, 28-29 вересня 2023 р. с. 444-452.

13. Віцентович М.В. Бакалюк Т.Г. (2024). Реабілітаційні підходи при синдромі рухових порушень у дітей грудного віку. *Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Перспективи розвитку медичної реабілітації на різних рівнях надання медичної допомоги»* Тернопіль, 27-28 червня 2024 р. с. 22-24.

14. Віцентович М.В. (2025). Стратегії ранньої реабілітації рухових порушень у дітей перших років життя *Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Перспективи розвитку медичної реабілітації на різних рівнях надання медичної допомоги»* Тернопіль 19–20 червня 2025 р. с. 19-20.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Боднар Оксана Ігорівна – доктор біологічних наук, професор, декан хіміко-біологічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Без зауважень.

Сарафинюк Лариса Анатоліївна – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова.

У дисертації не було знайдено суттєвих зауважень щодо оформлення та змісту. Однак, було помічено кілька незначних зауважень, які не мають впливу на загальний високий рівень дослідження, його теоретичну та практичну цінність, зокрема:

1. У «Вступі» у підрозділі «Публікації» дисертантка подала невірну (меншу) кількість опублікованих наукових праць за темою дисертаційного дослідження, що є скоріш за все технічною помилкою.
2. У тексті дисертації відсутнє посилання на Додаток Д (Шкала Апгар).
3. Відсутній додаток до дисертації «Список публікацій здобувача за темою дисертації та відомості про апробацію результатів дисертації».
4. У роботі зустрічаються поодинокі друкарські помилки.

Крім зауважень до дисертантки є декілька запитань.

1. У вашому дослідженні в групі недоношених дітей було виявлено найнижчу масу тіла, вибірка за величиною даного показника мала високу однорідність. Виявлений факт ви пов'язуєте із тяжкістю моторних порушень. Проте чи враховували ви при інтерпретації цих даних те, що недоношені діти мають менший постнатальний вік?
2. Ви стверджуєте, що рівень нейротрофічного фактору мозку демонструє чітку тенденцію до зниження відповідно до тяжкості моторних порушень, особливо у групі недоношених дітей. На вашу думку, низький рівень нейротрофічного фактору є первинною причиною затримки рухового розвитку (через недостатню нейропластичність), чи він є вторинним наслідком обмеженої фізичної активності дитини, оскільки відомо, що рухова активність сама по собі стимулює синтез даного фактору?

Назар Оксана Василівна – кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри дитячої неврології та медико-соціальної реабілітації Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика.

Під час проведення опонування дисертаційної роботи виникли питання, які потребують уточнення:

1. З чим на вашу думку пов'язано зменшення рівня BDNF у немовлят, які мали затримку рухового розвитку?
2. Чому в групу дослідження ви вирішили включити лише немовлят, які мають легку або середньої ступені тяжкості затримки рухового розвитку (I-III рівнями GMFCS), і не були включені діти з більш важкими руховими розладами (IV - V рівень GMFCS).
3. Які труднощі для батьків та фахівців частіше виникали при впровадженні сімейно-орієнтованої телереабілітації?

Храброї Світлани Збігнівни – доцента кафедри фізичного виховання та реабілітації, кандидата біологічних наук Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

У процесі рецензування було виявлено окремі стилістичні неточності та поодинокі технічні огріхи в оформленні, які, проте, мають редакційний характер. Зазначені зауваження не применшують наукову значущість дослідження, не впливають на достовірність вихідних даних та не ставлять під сумнів обґрунтованість сформульованих автором висновків.

Разом із тим, у порядку наукової дискусії, до автора виникли 2 запитання:

1. У дисертації встановлено статистично значущі відмінності показників маси тіла між групами дітей з різним ступенем моторного дефіциту (CG, FIMD та PIMD), що авторка трактує як підтвердження зв'язку між рівнем моторних порушень і соматичним розвитком. Чи враховувалися під час аналізу можливі впливи інших факторів, зокрема віку, особливостей харчування, супутніх захворювань або перинатального анамнезу, які також можуть впливати на масу тіла дітей, і яким чином це могло позначитися на інтерпретації отриманих результатів?
2. У роботі зазначено, що доношені діти демонструють швидший темп відновлення функціональних реакцій. Просимо уточнити: які саме примітивні рефлексивні реакції виявилися найбільш «резистентними» до редукції у недоношених дітей і чи вплинуло це на формування складніших антигравітаційних навичок (наприклад, переходу до сидіння чи повзання)?
3. Чи аналізувалися авторкою можливі обмеження впровадження телереабілітації, зокрема рівень цифрової доступності, підготовленість батьків до активної участі в реабілітаційному процесі та вплив цих факторів на ефективність отриманих результатів?

Вакулєнко Людмила Олексіївна – доцент кафедри фізичного виховання та реабілітації, кандидата медичних наук Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка із зауваженнями:

У процесі розгляду виявлені окремі стилістичні і технічні помилки, однак не виявлено істотних недоліків, які могли б поставити під сумнів наукову цінність, достовірність або обґрунтованість отриманих висновків.

Водночас, при аналізі дисертації виникли наступні запитання:

1. Позитивно оцінюючи використання нейробиологічного показника BDNF як прогностичного маркера, просимо уточнити: чи аналізувався в роботі ізольований вплив інших показників на концентрацію цього фактора?
2. Яким чином врахування соматичного стану дітей дозволило уникнути похибок при інтерпретації результатів та чи можна вважати встановлену залежність специфічною саме для моторних порушень?
3. У роботі підкреслюється, що навчання батьків стратегіям сімейно-орієнтованої реабілітації є ефективнішим за простий періодичний контроль виконання вправ. Поясніть, які саме компоненти вашої програми навчання найбільше вплинули на трансформацію батьків із «пасивного контексту» в «активних фасилітаторів»?

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» — членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Марії ВІЦЕНТОВИЧ ступінь доктора філософії з галузі знань 09 Біологія за спеціальністю 091 Біологія. Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова

разової спеціалізованої вченої ради

Оксана БОДНАР